11. Romanova, A. (2014) Pravomirna povedinka yak umova samostverdzhennia liudyny [Legitimate behavior as a condition of human self-affirmation]. *Yurydychnyi visnyk* [Legal Bulletin], (6), 91-95 (in Ukrainian).
12. Holovatyi, S. (2006) *Verkhovenstvo prava* [The rule of law]. Kn. 3 Ukrainskyi dosvid [Ukrainian experience]. Kyiv: Feniks (in Ukrainian).
13. Shpengler, O. (1998) Zakat Evropy. Ocherki morfologii mirovoj istorii [Sunset of Europe. Essays on the morphology of world history]. T. 2: Vsemirno-istoricheskie perspektivy [World-historical perspectives]. Translator I. Mahan'kova. Moskva: Mysl' (in Russian).
14. Husariev, S.D. (2005) Yurydychna diialnist: metodolohichni ta teoretychni aspekty [Legal activity: methodological and theoretical aspects]. Kyiv: Znannia (in Ukrainian).
15. Konstytutsiia Ukrainy, Zakon Ukrai'ny [Constitution of Ukraine, Law of Ukraine] № 123/96-VR (1996). http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254k-vr (in Ukrainian).

Received: 31/12/2020
1st revision: 20/01/2021
Accepted: 10/02/2021

O. Kotiuk, PhD (Law), Assist. Prof.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

LEGITIMACY AS A WORLDVIEW CRITERION FOR ASSESSING CONDUCT AND ACTIVITY

The author analyzes the genesis of the ideas about the concept of "legitimacy". The focus is on analyzing different conceptual approaches to defining its content, essential characteristics and attributes, as well as the means of practicing legitimate conduct and activity. On the basis of the rule of law and natural legal understanding, the concept of the content of the category "legitimacy" is proposed. Attention is drawn to the contradictory provisions of the Constitution of Ukraine, which become evident in its true understanding.

In particular, the author draws attention to the fact that the genesis of the formation of representations of legitimate conduct leads to the conclusion that initially it was interpreted solely from the standpoint of positivist understanding, which led to the conclusion that the main criterion for its legitimacy is its consistency only with the rules of law. Subsequently, the basic principles of the law began to be recognized as a component of its requirements. And nowadays, the concept according to which the conduct that meets the requirements of not only the provisions of the positive law but also the requirements of other generally recognized social norms that reflect the highest social values is gaining support.

At the same time, while paying tribute to the progressive trends that are followed in these approaches, it should be acknowledged that they continue to be based on a positivist understanding in which the concept of "rule" is equated with the law and its form with its content. With regard to true understanding of the category of "legitimacy", when defining it, it is necessary to proceed from the fact that Ukraine's constitutional recognition of a person, his rights and freedoms as the highest value and the rule of law is the legal basis for the conclusion about the actual transformation of its legal system from traditional positivist legal understanding into natural-legal, according to which the law recognizes not the rules established by the state in the form of law, but human rights and freedoms, the content of which is its powers to own, use and order social values. And with this in mind, it becomes apparent that the concept of "legitimacy" means compliance with the requirements arising from the rights and freedoms of the subjects of the social relations. And since the social norms of conduct are always preceded, this creates the preconditions for a proper assessment of them for compliance with their requirements. As a consequence, in such circumstances, the principle of legality becomes part of the principle of legitimacy, but only if the law is legal.

The main requirements of legitimacy include the rule of law, i.e. the priority of the human rights and freedoms in all the spheres of the public life; their warranty; obligation of their observance by all the participants of legal relations; effective and consistent counteracting; the inevitability of liability for the offense. As for the conditions of the law and order, the principles of the rule of law and, consequently, the legitimacy of conduct and activity, they are the corresponding guarantees, that is, the conditions, means and measures by which they are ensured, in particular: economic, ideological, political, legal, public and international. As for practical ways to ensure the rule of law, law and order and the legitimacy of conduct and activity, they are: persuasion, encouragement, coercive measures, prophylactic activity.

Keywords: law, rule of law, law and order, legitimacy, legality, principles of law, social norms, conduct, activity.

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Legal Studies, 2021; 1 (116): 23–29
УДК: 001:34
DOI: https:doi.org/10.17721/1728-2195/2021/1.116-5

ISSN 1728-2195
© Taras Shevchenko National University of Kyiv, Publishing center "Kyiv University", 2020

Р. Марусенко, канд. юрид. наук, доц.
ORCID ID: 0000-0003-3631-9593
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПОКАЗНИКИ ПУБЛІКАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРАВНИКІВ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЗАКОНОДАВЧИХ ВИМОГ

Критерії оцінки якості наукової роботи вченого в Україні та обов'язки щодо їхнього дотримання в тому вигляді, у якому вони закріплені нормативно, зараз викликають пересторогу з боку науковців-правників.

Метою статті є аналіз нормативного регулювання оцінки продуктивності діяльності науковців, які здійснюють дослідження в галузі юридичної науки, окреслення потенційних негативних наслідків реалізації таких норм, а так само аналіз практики інших країн, які вже зіштовхнулись із подібними проблемними питаннями.

За результатами порівняльного аналізу автором наводяться приклади негативних наслідків застосування кількісних показників оцінки продуктивності діяльності науковців і наукових установ в інших країнах, пропонуються можливі шляхи виправлення ситуації в Україні.

Констатується, що встановлення обов'язку публікування результатів наукової роботи у визначеній кількості статей у виданнях, проіндексованих у наукометричних базах Scopus та Web of science Core Collection, має ряд негативних наслідків для вчених у галузі права. Іноземні видання, проіндексовані у згаданих наукометричних базах, мають обмежений інтерес до правових досліджень національного характеру. Це призводить до ускладнення публікації результатів роботи та появи ряду негативних практик публікації у непрофільних виданнях, здорожчання послуг публікації, появи "хижацьких журналів". Розв'язання проблеми може полягати, зокрема, у відмові від звужувального тлумачення нормативних вимог щодо потреби публікації у виданнях, що індексуються виключно у двох наведених наукометричних базах, і врахування специфіки права як галузі науки, яка має переважно національне значення. Пропонується розширення кола наукометричних баз, а також видань, результати дослідження в яких мають визнаватись як достатня підстава для обліку результатів наукової роботи.

Ключові слова: публікаційна активність, індексація у наукометричних базах, Scopus, наукометричні показники, рейтинг ученого.

ВСТУП. Науковий працівник – це "вчений, який […] відповідно до трудового договору (контракту) професійно провадить наукову, науково-технічну, науково-організаційну, науково-педагогічну діяльність […]" [1, с. 1]. Наукова діяльність є творчою активністю й передбачає одержання нових знань, пошук шляхів їхнього застосування тощо. Одержані наукові результати можуть мати різні форми втілення, але серед іншого мають бути

© Марусенко Р., 2021

оприлюднені у формі наукової статті, монографічного дослідження, проєкту нормативно-правового акта тощо [1, с. 1]. Для ряду галузей науки опис результату і його опублікування є допоміжними стадіями, оскільки сам по собі результат наукової праці може існувати в матеріальному вигляді (пристрій, корисна модель, продукт, матеріал тощо). Натомість для ряду галузей, які досліджують знакові системи й оперують ними (наприклад, мовою), кінцевий результат може полягати виключно у формулюванні певних положень, що оприлюднюються у знаковому вигляді. У такому випадку власне публікація як така не лише описує результат наукової роботи, а й сама уособлює результат. Наприклад, проєкт нормативного акта може існувати саме в текстовій формі. У зв'язку з цим постає питання оцінки якості наукової роботи в таких галузях. Природно, це питання впирається в показники роботи науковця, які були б порівнюваними, дозволяли достовірно та однозначно оцінити продуктивність його наукової діяльності. Законодавець передбачив вимоги щодо публікаційної активності науковців під час присвоєння вчених звань, присудженні наукових ступенів, а так само в процесі провадження ними своєї діяльності. Водночас окремі складові таких вимог, зокрема, у частині публікації у виданнях, що індексуються у визначених законодавцем наукометричних базах, створюють певні складнощі для представників правової спеціальності. Крім того, актуалізується питання переважання кількісного підходу в оцінюванні публікаційної активності окремих науковців і закладів, які вони представляють, радше ніж оцінювання змісту роботи науковця.

Оцінювання роботи науковців на підставі обліку опублікованих праць містить багато "каменів спотикання". Це, з одного боку, необхідність оцінити якість публікацій різного обсягу, характеру, сфери застосування. З іншого – потреба у експертизі робіт, які не втілюються в матеріальні об'єкти, містять завершені теорії, проєкти нормативних актів, концепції тощо. Викладені супутні явища породжують ряд проблем, які аналізуватимуться автором у цій статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Порушені питання не є новими. Проблематика підходів до оцінювання результатів наукових досліджень тривалий час є предметом уваги ряду науковців як в Україні [2; 3], так і за її межами [4; 5]. Так, проблема "опублікуйся або піди в небуття" (publish or perish) обговорюється у світі не перше десятиліття [6; 7]. Запровадження кількісних показників оцінки ефективності науковця в тій чи іншій формі присутнє в багатьох країнах і справедливо критикується через перекоси в діяльності науковців [8], які виникають під час намагання відповідати [9] встановленим нормативам. Дослідниками окремо відзначається існування складнощів дотримання вимог щодо наявності необхідної кількості публікацій у ході підготовки та атестації вчених соціогуманітарного профілю, а також під час формування періодичних фахових видань за наявними нормативними вимогами [10].

У цій публікації ми **ставимо за мету** проаналізувати сильні та слабкі сторони окремих складових кількісного підходу в оцінюванні ефективності наукової роботи наукових, науково-педагогічних працівників на відповідних посадах, а також під час присвоєння вчених звань, присудження наукових ступенів, які виявлені практикою та випливають зі змісту нормативних вимог. Завданнями роботи є аналіз окремих недоліків нормативних вимог щодо публікації результатів наукових досліджень, проблема кількісних і якісних метрик так званої публікаційної активності науковця. За результатами такого аналізу автором пропонуються можливі шляхи виправлення ситуації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ. Донедавна проблема забезпечення визначеного рівня публікаційної активності та його оцінки мала помірний прояв у діяльності науковців України. Водночас протягом останніх років намагання державних органів запозичити іноземні зразки, які мали б сприяти визнанню праці науковців на міжнародному рівні, втілились у досить неоднозначні механізми. Розглянемо їхні окремі особливості.

Науковий, науково-педагогічний працівник (далі використовуватиметься узагальнений термін "науковий", оскільки саме наукова складова діяльності є предметом нашої уваги) унаслідок своєї діяльності має отримувати певні результати, які об'єктивуються серед іншого в публікаціях. Водночас публікаційна активність є обов'язком [1, ст. 6]. Донедавна публікація результатів для присвоєння вчених звань, присудження наукових ступенів допускалась у будь-яких фахових виданнях, перелік яких визначався Вищою атестаційною комісією України [11] і для кожної спеціальності був досить об'ємним. Фактично це були визнані серед науковців певного фаху видання, у яких вони публікували свої доробки навіть без мети здобуття відповідного вченого звання, наукового ступеня. Така схема дозволяла оперативно та із прийнятними зусиллями оприлюднити результати дослідження й поширити серед колег.

Натепер одним з обов'язкових елементів публікаційної активності є поширення своїх здобутків за межі України. З одного боку це виглядає логічним, адже Україна прагне інтегруватись у світову наукову спільноту. З іншого – неоднозначним, на нашу думку, є зобов'язання науковців мати публікації у виданнях, проіндексованих у наукометричних базах Scopus і Web of science Core Collection. Цей обов'язок передбачений як для науковців, які претендують на присвоєння вченого звання [12], присудження наукового ступеня [13; 14], так і для науковців у їхній поточній роботі [15]. Крім того, одним із критеріїв рейтингування установ роботодавців є також кількість публікацій саме у згаданих наукометричних базах [16].

Загалом вважаємо, що в публікаціях у визнаних світових фахових виданнях є здебільшого позитивні риси. Кожен науковець цілком обґрунтовано прагне до того, аби його здобутки були поширені серед колег, зокрема за межами країни, якнайширше. Занепокоєння викликає інше – коли вченого зобов'язують публікуватись у певному колі видань, де його потенційна аудиторія є мінімальною чи відсутньою взагалі. Як ми показали вище, чинні вимоги передбачають публікацію не у будь-яких міждержавних виданнях, як було передбачено раніше. Натомість це видання, індексовані комерційною структурою [17], яка встановлює певні правила включення видань до такого індексу, правила платного доступу до інформації тощо з огляду на комерційну привабливість. Звідси випливає очевидний висновок: видання/публікації, які не викликають значного міжнародного інтересу, мають мінімальні шанси до потрапляння до таких баз.

Широкий загал може задатись питанням: так кому ж тоді така публікація взагалі потрібна, якщо нею не дуже цікавляться у світі? На це питання є відповідь, яка є одним із проявів досліджуваної проблеми. Це публікація з галузей науки, які передусім мають національну, а не міжнародну значимість з огляду на свою специфіку. Наприклад, надбання у сфері національного права України (проєкти нормативних актів, концепти правових явищ, їхньої класифікації, пропозиції щодо оптимізації практики, тлумачення тощо) вочевидь викликатимуть обмежену зацікавленість за кордоном, оскільки стосуватимуться виключно українського права. Інтерес можливий здебільшого в контексті порівняльного міждер-

жавного аналізу, а так само щодо тих розвідок, які пов'язані з історичними передумовами розвитку права, спільними для кількох країн. Аналогічна ситуація виникне, наприклад, з українською філологією, яка також переважно, хоча звичайно не повністю, зорієнтована на філологів нашої країни. Наприклад, можливі наслідки скасування Постанови Кабінету Міністрів України, якою схвалений Український правопис 2019 р., вочевидь будуть актуальнішими на національному рівні, ніж за кордоном. Більше того, публікація напрацювань в іншій країні та іншою мовою буде виконувати зовсім інше завдання, ніж публікація українською мовою [18].

Результатом публікації в іноземному виданні буде значно менший ніж в Україні попит на такі публікації за кордоном, а тому відсутність мотивації у власників згаданого видання. Аналогічно включення до міжнародної наукометричної бази українського видання, яке містить дослідження переважно національного характеру наштовхуватиметься на ту ж проблему – таке видання комерційно малопривабливе для власників наукометричної бази, яка зорієнтована на отримання прибутку. Як наслідок, фахівцям відповідних галузей науки буде важче виконати норматив публікаційної активності, який є формальним та уніфікованим. Звичайно, публікація праці з такої спеціальності в закордонному виданні не є неможливою, оскільки, як може зауважити читач, такі роботи попри всі перепони все одно з'являються. Питання лише – завдяки позиції законодавця чи всупереч.

Мова публікації відіграє велику роль у дослідженнях зі згаданих наук. Використання мови міжнародного спілкування (англійської чи іншої) хоча і здатне ознайомити світ із напрацюваннями національної науки, проте в розглянутих сферах науки ускладнить розуміння контексту, а інколи і зможе знівелювати сам зміст дослідження, яке спирається на особливості певної мови, мовленнєві конструкції тощо. Водночас ефект від перекладу може бути спотвореним з огляду на те, що, як ми вказували, основне застосування напрацювань таких наук відбувається в локальному контексті певного суспільства, країни.

Можливість публікації в іноземному статусному виданні праці, яка здебільшого стосується явищ, що функціонують і цікавлять переважно представників національної науки, є досить обмеженою. Наприклад, у переліку національних фахових видань, у яких можуть публікуватись здобутки правників, які претендують на здобуття наукових ступенів, більше 100 найменувань, що дає можливість опублікувати свої здобутки сотням, якщо не тисячам правників одночасно [19]. До згаданих національних видань віднесені ті, які з роками є визнаними джерелами якісної професійної інформації з певної галузі науки. Зараз законодавець відніс їх до "другого ешелону", поставивши не перше місце іноземні індексовані у Scopus або Web of Science Core Collection видання, які українського права безпосередньо не стосуються. Важко уявити, що хоча б мінімально співставна кількість статей прийматиметься від правників України виданнями інших держав, внесеними до розглядуваних наукометричних баз з огляду на те, що обсяг і зміст таких видань обумовлений потребами певної країни/регіону, не України. Також у цьому зв'язку справедливим питанням, що порушується експертами та підлягатиме розв'язанню, буде необхідність якісного рецензування статей, коли доступність досліджень, виконаних відповідними мовами, є недостатньою [20].

Одним із варіантів розв'язання проблеми фахівці пропонують ширше використання локальних мов і публікацію результатів двома мовами як для локального, так і для міжнародного співтовариств [21]. Звідси постає необхідність врахування результатів продуктивності науковців не виключно на підставі Web of Science Core Collection і Scopus, як нормативно передбачено нині. Зазначені наукометричні бази певною мірою є фільтрами, які запобігають поширенню більш локально значимих знань країн окремих регіонів, фактично маргіналізуючи такі наукові знання у світовому контексті [22]. Вважаємо, що в контексті цього питання є перспективними ініціативи щодо збереження національної інфраструктури для публікації локально значимих досліджень на неприбутковій основі та національними мовами [23].

Оскільки питання публікації є питанням збереження науковцем робочого місця, отримання наукового ступеня тощо, то науковці малозатребуваних за кордоном галузей науки зазвичай готові фінансувати видання своїх праць. Звідси з'являється така проблема: безліч посередників, які пропонують послуги з гарантованої публікації у виданнях, включених до наукометричних баз і навіть "пошуку співавторів" [24], що вочевидь покликано здешевити публікацію для конкретної особи. В іноземній практиці у зв'язку з такою діяльністю щодо пришвидшення, полегшення публікації статей в обхід загального порядку зазвичай згадуються так звані "хижацькі журнали" (predatory journal) [25], які створюються виключно з метою отримання швидкого прибутку за рахунок науковців. Науковці, чиї статті потрапляють до такого видання, не можуть бути убезпечені від того, що оплачена ними публікація вийде у виданні зовсім іншого рівня, ніж очікувалося чи не буде проіндексована в бажаній наукометричній базі. Наприклад, відомими є випадки, коли журнал раптово починав публікувати надзвичайно велику кількість статей. Наприклад один зі згодом виключених зі Scopus журналів за 2019 р. опублікував 8336 статті, тобто 23 у день, інший – 8314 статті [26]. Вочевидь, постраждалим у такій ситуації буде автор навіть найкращого дослідження, яке опинилося в такому журналі. Можливе не лише припинення індексації журналу в наукометричній базі на майбутнє, але й вилучення вже проіндексованих статей. В одному прикладі зі 127 українських авторів, статті яких були опубліковані у "хижацькому виданні", яке масово публікувало статті, 81 були вилучені. Автор аналізу ставить досить актуальне питання про те, що варто робити у випадку, якщо вилучені статті були підставою отримання вченого звання, наукового ступеня [27]. Вважаємо таке питання досить актуальним з огляду на прив'язку ряду показників діяльності науковців до кількості проіндексованих праць. Заради справедливості під час згадування про "хижацькі журнали" варто вказати й на інший наслідок – появу великої кількості праць за рахунок публікацій, неідеальних із боку академічної доброчесності [28].

Інше питання пов'язано із фінансуванням опублікування результатів наукової роботи. Одне з досліджень демонструє [2], що 78 % журналів, індексованих у Scopus, у яких українські вчені здебільшого публікувались останні п'ять років, є перекладеними українськими виданнями чи мають українського видавця. Автор ставить питання щодо фінансування такої діяльності видавців журналів. На нашу думку, такий стан речей нівелює декларовану державою мету – поширення результатів вітчизняних досліджень у світі, адже фактично йдеться про все ті ж національні видання, проте з іншим статусом і вартістю публікації.

Публікація в переважній більшості журналів є платною, що зазвичай є фінансовим тягарем саме автора, за винятком установ, які винагороджують публікації в таких виданнях, компенсуючи авторові частину затрат. Відтак постає парадоксальна ситуація: науковець, аби витримувати вимоги публікаційної активності, повинен

оплачувати публікації, і чим більш продуктивним у науковому плані він є, тим більший фінансовий тягар він нестиме за публікацію власних результатів.

Ситуація здається абсурдною, бо виходить спрощено, що чим більше особа видає наукового результату на посаді, тим більші будуть її видатки у зв'язку з перебуванням на цій посаді (публікацією своїх напрацювань). Звичайно, потрібно не забувати і про тих науковців, хто може отримати грантове фінансування та не потрапити в описану ситуацію, утім очевидно, що це зазвичай лише частина науковців того чи іншого закладу. Грантова система утворює складні зв'язки з необхідністю публікуватись, конкуренцією на робочому місці. Водночас грантова система сама по собі може породжувати додаткові перекоси [29]: знищувати ті галузі/сфери науки, які традиційно є вузькоспеціальними, забирати час корисний науковця на потреби самопромоції [30] тощо. Тиск необхідності більше публікуватись хоча і є меншим для молодих науковців, проте, як вказують дослідження [31], також нерідко відчувається ними як надмірний.

Дослідники зауважують, що ідеалізація кількісного підходу, тобто самого факту включення статті до певної наукометричної бази даних, що зараз активно практикується у вітчизняній науці, є неправильним підходом [32, с. 85] і застерігають від надто спрощеного сприйняття кількісних показників відносно до різноманітності наукових результатів. Так, наприклад КНР не зважаючи на те, що є другою у світі за кількістю наукових публікацій, відмовилася від використання в оцінці наукової роботи індексу цитування для зняття проблеми "опублікуйся або піди в небуття" [33]. Не спрощуючи значення такого кроку, зауважимо, що такий досвід потребує всебічного вивчення з огляду як на потенційні позитивні зрушення, так і на висловлювані дослідниками пересторороги [34].

Загальновідомим є факт постійного зростання темпів появи нових наукових праць, і це саме по собі ускладнює порівняння досліджень, які з'являються [35]. Кількість наукових публікацій зростає досить швидко, подвоюється щодев'ять років [36], тоді як корелюючого просування в науці не спостерігається. Часто більше уваги приділяється журналу як такому, аніж власне якості публікованої роботи. Більш цитовані роботи стають ще більш популярними, малоцитовані губляться серед чималої кількості інформації [5].

Публікація статей у розглядуваних виданнях наштовхується також на проблему поширення наукового знання. Якщо метою публікації в іноземному виданні є ознайомлення з науковими результатами якнайбільшої аудиторії фахівців, то вочевидь це могло б бути досягнено за допомогою індексації в наукометричних базах з відкритим доступом, а так само публікації у виданнях, до яких забезпечується відкритий доступ на підставі ліцензії Creative Commons чи подібної [37]. Останнє потребує одночасного перегляду практики оцінки результативності наукової роботи на підставі кількісних показників [38].

Інколи складається враження, що процес відбувається у зворотному напрямку. Наприклад, п. 30 ліцензійних умов провадження освітньої діяльності ставить умову наявності в особи за останні п'ять років "наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection" [15]. Для нас є очевидним, що вживання слова "зокрема" мало б означати можливість індексації хоча б в одній іншій, ніж перелічені наукометричній базі. Натомість, роз'яснюючи цю норму, міністерство тлумачить її як індексацію *виключно* у Scopus або Web of Science Core Collection [39]. Розв'язанням такої безумовно штучно створеної проблеми, може бути якомога ширше використання наукометричних баз даних, які працюють із регіональними, локальними виданнями [40], а так само створення національної системи, що могла б врахувати специфіку соціогуманітарних дисциплін [10]. Ще одним фактом на користь необхідності розвитку національних видань і врахування під час оцінювання продуктивності наукометричних баз із ліберальнішою політикою індексації є те, що "наукова продуктивність" країни в цілому критично залежить від кількості видань з цієї країни, проіндексованих у відповідній наукометричній базі [41].

У ситуації, яка складається, вважаємо, що має перспективи і більш радикальний підхід до розв'язання проблеми: пропозиція щодо додаткової підготовки молодих вчених у контексті публікаційної діяльності, до якої могли б долучатись зацікавлені в подальшій співпраці видавці наукових видань [42].

Загалом нам здається, що цінність наукового знання не знижується лише від того, що воно оприлюднене у виданні, яке не внесене до окремо визначеної бази даних, яка пропонується комерційною компанією. Так само як не можуть бути єдино правильним показником визнання вченого індекси цитування. Наприклад, нещодавнє дослідження самоцитувань науковців світу у базі Scopus показує, що вчені з України мають найвищий показник самоцитування у світі серед проіндексованих робіт, який значно відрізняється від середнього [43].

Подібної до індексу цитування критики зазнав імпакт-фактор журналів. Критика вчених втілилась у Сан-Франциській декларації про оцінку наукових досліджень [44]. У практиці цей показник часто також помилково використовується для оцінювання роботи конкретного науковця й має наслідком розв'язання питання "де краще опублікуватись", замість "що краще опублікувати" [45].

Вважаємо, що й кількість опублікованих ученим праць чи їхній обсяг як відокремлено взяті показники так само не можуть бути однозначними показниками продуктивності наукової роботи такого вченого. На думку спадає приклад Д. Ф. Неша, дисертація якого, що зробила його нобелівським лауреатом, разом із бібліографією налічувала усього 28 сторінок [46]. Усього перу вченого разом із дисертацією належить 21 праця [47, с. 1331]. Другим прикладом можна навести десятисторінкову роботу С. Накамото, із якої бере початок розвиток блокчейн-технологій у різних сферах цифрової економіки [48].

Науковці інших країн також вказують на необхідність протистояння тиску продукування якомога більшої кількості праць [49], що неодмінно негативно відбиватиметься на якості та продуктивності роботи науковця загалом. Наукова продуктивність має полягати радше в акценті на розвитку вченого в обраній галузі знань, поширенні своїх знань, ніж у підвищенні індексів чи імпакт-факторів журналу [50]. Кількість статей навряд чи може бути показником і для рейтингування установ, адже кількість їхніх працівників може відрізнятись.

Порушені у статті питання безумовно є комплексними й не можуть розв'язуватися цілковитою відмовою від вживання кількісних оцінок. Натомість існує потреба у зважених рішеннях, адже над пошуком найбільш оптимальних моделей порівняльного оцінювання результативності роботи науковців, які мають об'єктивно неспівставні за змістом результати досліджень, працюють вчені в галузі наукометрії в усьому світі.

Порівняння якісної сторони досліджень навряд чи можливе виключно кількісними метриками [5]. Здається важливим застосовувати певні моделі не шляхом механічного копіювання, а з огляду на ефект, який вони продукують. Як було показано вище, критичний аналіз пев-

них ініціатив, який уже не одне десятиліття наявний серед науковців світу, повинен стати фактором, який варто брати до уваги у процесі формування національних положень у цій сфері.

ВИСНОВКИ. Наявна система оцінювання наукової діяльності породжує висококонкурентне середовище, яке здатне негативно вплинути на якість, різноманіття досліджень і загалом на клімат співпраці [51; 52]. Рейтинг, кількісне значення чи показник із допоміжного засобу здатні перетворитись на мету, самоціль і джерело погіршення якості праці, а так само співпраці науковців. Натомість існує потреба оцінки змістовного наповнення роботи науковців, обміну результатами праці, а не кількісними показниками.

Вимоги щодо публікації результатів наукових досліджень правового та в ширшій перспективі – соціогуманітарного профілю повинні врахувати можливість публікації в регіональних, локальних виданнях, а також індексації в тих наукометричних базах даних, які зорієнтовані на найширше представлення таких видань. Звідси необхідність відмови від невиправдано звужувального тлумачення вимог законодавства про необхідність наявності у науковця певної кількості публікації, проіндексованих виключно у наукометричних базах Scopus або Web of Science Core Collection.

Підхід щодо оцінювання продуктивності науковців виключно на основі кількості праць, індексованих у обраних науковометричних базах, що не повністю враховують специфіку досліджень у сфері національного права, варто скорегувати. Необхідне розширення законодавчих нормативів щодо публікації результатів наукових досліджень з урахуванням існування інших наукометричних баз.

Існує необхідність використання політики відкритих джерел публікації, які дозволять знайомити з надбаннями української науки не лише представників закладів, що мають платну підписку на видання з обмеженим доступом, а й широкої професійної спільноти. Це безумовно сприятиме поширенню відкритого, а тому якісного наукового знання і його критичному осмисленню широкими науковими колами, власне для чого і здійснює свою діяльність кожен науковець.

Запровадження мінімуму представлених пропозицій дозволить відійти від практики публікації у непрофільних чи іноземних локальних виданнях, де статті не мають своєї аудиторії, а науковцем використовується лише факт публікації як такої, а так само від практики комерціалізації процесу публікації за рахунок недобросовісних посередників. Крім того, відмова від простих, але недієвих кількісних показників публікаційної активності й цитованості на користь виважених метрик, запропонованих фахівцями в галузі наукометрії, дозволить уникнути прикрих ситуацій, описаних вище, коли українські науковці порівняно з науковцями інших держав мають надміру публікацій у виданнях, що непов'язані із їхньою сферою діяльності, або створюють прецеденти неоднозначного сплеску показників цитування порівняно зі своїми іноземними колегами.

Список використаної літератури

1. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text (дата звернення: 31.01.2021).
2. Nazarovets S. (2020). Controversial practice of rewarding for publications in national journals. Scientometrics. doi:10.1007/s11192-020-03485-7
3. Гераськов С. Державне управління наукометрією: від сталості до відсталості? Збірник наукових праць НАДУ. Спецвипуск/2020. DOI 10.36030/2664-3618-2020-si-59-63
4. van Wesel M. (2016). Evaluation by Citation: Trends in Publication Behavior, Evaluation Criteria, and the Strive for High Impact Publications. Science and engineering ethics, 22(1), 199–225. URL: https://doi.org/10.1007/s11948-015-9638-0 (дата звернення: 31.01.2021).
5. Génova G., Astudillo H., & Fraga A. (2015). The Scientometric Bubble Considered Harmful. Science and Engineering Ethics, 22(1), 227–235. doi:10.1007/s11948-015-9632-6
6. Garfield E. (1996) What Is The Primordial Reference For The Phrase 'Publish Or Perish'? The Scientist. Vol:10. #12. p.11. URL: http://www.garfield.library.upenn.edu/commentaries/tsv10(12)p11y19960610.pdf (дата звернення: 31.01.2021).
7. Rawat S., & Meena S. (2014). Publish or perish: Where are we heading? Journal of research in medical sciences: the official journal of Isfahan University of Medical Sciences, 19(2), 87–89.
8. Frandsen T., Jacobsen R.H., Nicolaisen J., & Ousager, J. (2019). Pressure to publish: a bibliometric study of PhD students (1993–2009). Inf. Res., 24.
9. Fanelli D. (2010). Do pressures to publish increase scientists' bias? An empirical support from US States Data. PloS one, 5(4), e10271. URL: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0010271 (дата звернення: 31.01.2021).
10. Кремень В. Г. (2020). Відкритість, цифровізація й оцінювання в науці: загальне і особливе для соціогуманітарного знання / В. Г. Кремень та ін. DOI: 10.33407/itlt.v80i6.4155
11. Про мінімальну кількість та обсяг публікацій основного змісту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: Постанова Вищої атестаційної комісії України № 1/4 від 17.04.97 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v01_4330-97#Text (дата звернення: 31.01.2021).
12. Порядок присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 14.01.2016. – № 13. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16/ed20170303#Text (дата звернення: 31.01.2021).
13. Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затв. постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. – № 167. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF#Text (дата звернення: 31.01.2021).
14. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. – № 261. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text (дата звернення: 31.01.2021).
15. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text (дата звернення: 31.01.2021).
16. Рейтинг університетів за показниками Scopus 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://osvita.ua/vnz/rating/72780/ (дата звернення: 31.01.2021).
17. Tennant J. (2018). Elsevier are corrupting open science in Europe. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.theguardian.com/science/political-science/2018/jun/29/elsevier-are-corrupting-open-science-in-europe (дата звернення: 31.01.2021).
18. Богдан С. (2020). Міжнародні стилі цитування – вектор інтеграційних процесів українських наукових видань / С. Богдан, Т. Тарасюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://doi.org/10.36074/21.08.2020.v2.43.
19. Перелік наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії, відповідно до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15 січня 2018 р. – № 32 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-kvalifikaciyi/naukovi-fahovi-vidannya (дата звернення: 31.01.2021).
20. Kancewicz-Hoffman, N. & Pölönen J. (2020). Does excellence have to be in English? Language diversity and internationalisation in SSH research evaluation. Overview of Peer Review Practices in the SSH. ENRESSH Report, 32–41. URL: https://enressh.eu/wp-content/uploads/2017/09/OverviewPeerReviewENRESSH-1.pdf#page=32 (дата звернення: 31.01.2021).
21. Kulczycki E. et al. (2020). Multilingual Publishing in the Social Sciences and Humanities: A Seven Country European Study. Journal of the Association for Information Science and Technology. URL: https://doi.org/10.1002/asi.24336 (дата звернення: 31.01.2021).
22. Tennant J. P. (2020). Web of Science and Scopus are not global databases of knowledge. European Science Editing. doi:10.3897/ese.2020.e51987
23. Helsinki Initiative on Multilingualism in Scholarly Communication. URL: https://www.helsinki-initiative.org/ (дата звернення: 31.01.2021).
24. Співавторство. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://web.archive.org/web/20210130195843/https://ua.publ.science/uk/uslugi/soavtorstvo (дата звернення: 31.01.2021).
25. Grudniewicz A., Moher D., Cobey K. D., Bryson G. L., Cukier S., Allen K., Ardern C., Balcom L., Barros T., Berger M., Ciro J. B., Cugusi L., Donaldson M. R., Egger M., Graham I. D., Hodgkinson M., Khan K. M., Mabizela M., Manca A., Milzow K., … Lalu M. M. (2019). Predatory journals: no definition, no defence. Nature, 576(7786), 210–212. URL: https://doi.org/10.1038/d41586-019-03759-y (дата звернення: 31.01.2021).

26. Твої індійські блакитні очі більше не в Scopus. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.бібліотекар.укр/2020/06/scopus.html (дата звернення: 31.01.2021).

27. Scopus може вилучати проіндексований контент. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.бібліотекар.укр/2019/07/scopus.html (дата звернення: 31.01.2021).

28. Arnet E. (2019) The perils of publish or perish. URL: https://blogs.iu.edu/sciu/2019/06/15/perils-publish-or-perish/ (дата звернення: 31.01.2021).

29. Lee H. (2020) Research fraud: a long-term problem exacerbated by the clamour for research grants. Quality in Higher Education. 26:3. 243-261. DOI: 10.1080/13538322.2020.1820126

30. Chapman Colin A., Bicca-Marques Júlio César, Calvignac-Spencer Sébastien, Fan Pengfei, Fashing Peter J., Gogarten Jan, Guo Songtao, Hemingway Claire A., Leendertz Fabian, Li Baoguo, Matsuda Ikki, Hou Rong, Serio-Silva Juan Carlos and Chr. Stenseth Nils (2019) Games academics play and their consequences: how authorship, h-index and journal impact factors are shaping the future of academia. Proc. R. Soc. B.28620192047. URL: http://doi.org/10.1098/rspb.2019.2047 (дата звернення: 31.01.2021).

31. Waaijer C. J. F., Teelken C., Wouters P. F., & van der Weijden, I. C. M. (2017). Competition in Science: Links Between Publication Pressure, Grant Pressure and the Academic Job Market. Higher Education Policy, 31(2), 225–243. doi:10.1057/s41307-017-0051-y

32. Мриглод О. І, Назаровець С. А. Наукометрія та управління науковою діяльністю: вкотре про світове та українське / О. І. Мриглод, С. А. Назаровець // Вісн. Нац. акад. наук України. 2019. – № 9. – С. 81–94. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://doi.org/10.15407/visn2019.09.081 (дата звернення: 31.01.2021).

33. Lau J., Liu J.(2020). China Moves Away From 'Publish or Perish'. URL: https://www.insidehighered.com/news/2020/03/06/china-moves-away-publish-or-perish (дата звернення: 31.01.2021).

34. Qian J., Yuan Z., Li J. et al. (2020). Science Citation Index (SCI) and scientific evaluation system in China. Humanit Soc Sci Commun 7, 108. URL: https://doi.org/10.1057 (дата звернення: 31.01.2021).

35. Larsen P. O., & von Ins, M. (2010). The rate of growth in scientific publication and the decline in coverage provided by Science Citation Index. Scientometrics, 84(3), 575–603. URL: https://doi.org/10.1007/s11192-010-0202-z (дата звернення: 31.01.2021).

36. Van Noorden R. (2014). Global scientific output doubles every nine years. URL: http://blogs.nature.com/news/2014/05/global-scientific-output-doubles-every-nine-years.html (дата звернення: 31.01.2021).

37. Vollmer T. (2020). Reporting back on Publish or Perish panel discussion at Morrison Library. URL: https://update.lib.berkeley.edu/2020/02/10/reporting-back-on-publish-or-perish-panel-discussion-at-morrison-library/ (дата звернення: 31.01.2021).

38. Hasgall A. (2019). How 'publish or perish' damages doctoral research. URL: https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20191126122250602 (дата звернення: 31.01.2021).

39. Лист Міністерства освіти і науки України № 9/624-20 від 13.07.2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://dostup.pravda.com.ua/request/71478/response/175747/attach/3/9%20624%2020.pdf?cookie_passthrough=1 (дата звернення: 31.01.2021).

40. Li Y., & Flowerdew J., (2009). International engagement versus local commitment: Hong Kong academics in the humanities and social sciences writing for publication. Journal of English for Academic Purposes. 8. 279-293. 10.1016/j.jeap.2009.05.002.

41. Erfanmanesh A., Tahira M. & Abrizah, A.. (2017). The Publication Success of 102 Nations in Scopus and the Performance of Their Scopus-Indexed Journals. Publishing Research Quarterly. 33. 421-432. 10.1007/s12109-017-9540-5.

42. Dyke G. (2019). Does the early career "publish or perish" myth represent an opportunity for the publishing industry? Learned Publishing, 32(1), 90–94. doi:10.1002/leap.1217

43. Van Noorden R., & Singh Chawla D. (2019). Hundreds of extreme self-citing scientists revealed in new database. Nature, *572*(7771), 578–579. URL: https://doi.org/10.1038/d41586-019-02479-7 (дата звернення: 31.01.2021).

44. San Francisco Declaration on Research Assessment (2012). URL: https://sfdora.org/read/ (дата звернення: 31.01.2021).

45. Juyal D., Dhawan B., & Thawani, V. (2020). Obsessional pursuit for high-impact factor. *World* journal of nuclear medicine, 19(2), 177–178. URL: https://doi.org/10.4103/wjnm.WJNM_95_19 (дата звернення: 31.01.2021).

46. Nash J. F. (May 1950). Non-Cooperative Games. PhD thesis. Princeton University. URL: www.princeton.edu/mudd/news/faq/topics/Non-Cooperative_Games_Nash.pdf (дата звернення: 31.01.2021).

47. Milnor J. (1998) John Nash and "A Beautiful Mind". Notice of the American Mathematical Society, 45(10): 1329–1332. URL: https://www.ams.org/notices/199810/milnor.pdf (дата звернення: 31.01.2021).

48. Nakamoto S. (24 May 2009). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. URL: https://bitcoin.org/bitcoin.pdf (дата звернення: 31.01.2021).

49. Harvey L. A. (2020). We need to value research quality more than quantity. *Spinal Cord* 58, 1047. URL: https://doi.org/10.1038/s41393-020-00543-y (дата звернення: 31.01.2021).

50. Lee I. (2012). Publish or perish: The myth and reality of academic publishing. Language Teaching, 47(02), 250–261. doi:10.1017/s0261444811000504

51. Warren J. (2019). How Much Do You Have to Publish to Get a Job in a Top Sociology Department? Or to Get Tenure? Trends over a Generation. Sociological Science. 6. 172-196. 10.15195/v6.a7.

52. van Dalen H. P. (2020). How the publish-or-perish principle divides a science: the case of economists. *Scientometrics.* URL: https://doi.org/10.1007/s11192-020-03786-x (дата звернення: 31.01.2021).

References

1. Pro naukovu i naukovo-texnichnu diyal'nist', Zakon Ukrayiny' [On scientific and scientific-technical activity: Law of Ukraine] № 848-VIII (2015). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text (in Ukrainian)

2. Nazarovets, S. (2020). *Controversial practice of rewarding for publications in national journals. Scientometrics.* doi:10.1007/s11192-020-03485-7

3. Geras'kov, S. (2020). Derzhavne upravlinnya naukometriyeyu: vid stalosti do vidstalosti? [Public administration of scientometrics: from sustainability to backwardness?] *Zbirny'k naukovy'x pracz' NADU.* Speczvy'pusk. doi 10.36030/2664-3618-2020-si-59-63 (in Ukrainian).

4. Van Wesel, M. (2016). Evaluation by Citation: Trends in Publication Behavior, Evaluation Criteria, and the Strive for High Impact Publications. *Science and engineering ethics*, *22*(1), 199-225. https://doi.org/10.1007/s11948-015-9638-0

5. Génova, G., Astudillo, H., & Fraga, A. (2015). The Scientometric Bubble Considered Harmful. Science and Engineering Ethics, 22(1), 227-235. doi:10.1007/s11948-015-9632-6

6. Garfield, E. (1996) What Is The Primordial Reference For The Phrase 'Publish Or Perish'? *The Scientist* (Vol 10, #12), 11. http://www.garfield.library.upenn.edu/commentaries/tsv10(12)p11y19960610.pdf

7. Rawat, S., & Meena, S. (2014). Publish or perish: Where are we heading? *Journal of research in medical sciences: the official journal of Isfahan University of Medical Sciences*, *19*(2), 87-89.

8. Frandsen, T., Jacobsen, R.H., Nicolaisen, J., & Ousager, J. (2019). Pressure to publish: a bibliometric study of PhD students (1993-2009). *Inf. Res., 24.*

9. Fanelli D. (2010). Do pressures to publish increase scientists' bias? An empirical support from US States Data. *PloS one*, *5*(4), e10271. URL: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0010271

10. Kremen' V. G., Lugovy'j V. I., Regejlo I. Yu., Bazelyuk N. V., Bazelyuk O. V. (2020) Vidkry'tist', cy'frovizaciya j ocinyuvannya v nauci: zagal'ne i osobly've dlya sociogumanitarnogo znannya [Openness, digitization and evaluation in science: general and special for socio-humanitarian knowledge]. doi: HYPERLINK https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.4155 10.33407/itlt.v80i6.4155 (in Ukrainian).

11. Pro minimal'nu kil'kist' ta obsyag publikacij osnovnogo zmistu dy'sertacij na zdobuttya naukovy'x stupeniv doktora i kandy'data nauk, Postanova Vy'shhoyi atestacijnoyi komisiyi Ukrayiny'[On the minimum number and volume of publications of the main content of dissertations for the degree of doctor and candidate of sciences, Resolution of the High Attestation Commission of Ukraine] № 1/4 (1997). https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v01_4330-97#Text (in Ukrainian).

12. Poryadok pry'svoyennya vcheny'x zvan' naukovy'm i naukovo-pedagogichny'm pracivny'kam, Nakaz Ministerstva osvity' i nauky' Ukrayiny' [The order of assignment of scientific ranks to scientific and scientific and pedagogical workers, Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine] № 13 (2016). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16/ed20170303#Text (in Ukrainian).

13. Poryadok provedennya ekspery'mentu z pry'sudzhennya stupenya doktora filosofiyi, postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny' [The procedure for conducting an experiment to award the degree of Doctor of Philosophy, Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] № 167 (2019). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF#Text (in Ukrainian).

14. Poryadok pidgotovky' zdobuvachiv vy'shhoyi osvity' stupenya doktora filosofiyi ta doktora nauk u zakladax vy'shhoyi osvity' (naukovy'x ustanovax), Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny' [The order of preparation of applicants for higher education for the degree of Doctor of Philosophy and Doctor of Science in institutions of higher education (scientific institutions), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] № 261 (2016). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text (in Ukrainian).

15. Pro zatverdzhennya Licenzijny'x umov provadzhennya osvitn'oyi diyal'nosti, Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny' [On approval of the License conditions for educational activities, Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] № 1187 (2015). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text (in Ukrainian).

16. Rejty'ng universy'tetiv za pokazny'kamy' Scopus 2020 roku (2020) [Ranking of universities according to Scopus 2020 indicators]. https://osvita.ua/vnz/rating/72780/ (in Ukrainian).

17. Tennant, J. (2018). Elsevier are corrupting open science in Europe. URL: https://www.theguardian.com/science/political-science/2018/jun/29/elsevier-are-corrupting-open-science-in-europe .

18. Bogdan, S. & Tarasyuk, T. (2020). Mizhnarodni sty'li cy'tuvannya – vektor integracijny'x procesiv ukrayins'ky'x naukovy'x vy'dan' [International citation styles as a vector of integration processes of Ukrainian scientific publications]. https://doi.org/10.36074/21.08.2020.v2.43 (in Ukrainian).

19. Perelik naukovy'x faxovy'x vy'dan' Ukrayiny', v yaky'x mozhut' publikuvaty'sya rezul'taty' dy'sertacijny'x robit na zdobuttya naukovy'x stupeniv doktora nauk, kandy'data nauk ta stupenya doktora filosofiyi, vidpovidno do Poryadku formuvannya Pereliku naukovy'x faxovy'x vy'dan' Ukrayiny', nakaz MON Ukrayiny' [List of scientific professional publications of Ukraine in which the results of dissertations for the degree of Doctor of Sciences,

Candidate of Sciences and Doctor of Philosophy may be published, in accordance with the Procedure for forming the List of scientific professional publications of Ukraine, Ministry of Education and Science of Ukraine] № 32 (2018). https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-kvalifikaciyi/naukovi-fahovi-vidannya (in Ukrainian).

20. Kancewicz-Hoffman, N. & Pölönen J. (2020). Does excellence have to be in English? Language diversity and internationalisation in SSH research evaluation. Overview of Peer Review Practices in the SSH. ENRESSH Report, 32-41. https://enressh.eu/wp-content/uploads/2017/09/OverviewPeerReviewENRESSH-1.pdf#page=32 .

21. Kulczycki, E. et al. (2020). Multilingual Publishing in the Social Sciences and Humanities: A Seven Country European Study. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. https://doi.org/10.1002/asi.24336.

22. Tennant, J. P. (2020). Web of Science and Scopus are not global databases of knowledge. *European Science Editing.* doi:10.3897/ese.2020.e51987.

23. Helsinki Initiative on Multilingualism in Scholarly Communication. URL: https://www.helsinki-initiative.org/.

24. Spivavtorstvo [Co-authorship]. https://web.archive.org/web/20210130195843/https://ua.publ.science/uk/uslugi/soavtorstvo(in Ukrainian).

25. Grudniewicz, A., Moher, D., Cobey, K. D., Bryson, G. L., Cukier, S., Allen, K., … Lalu, M. M. (2019). Predatory journals: no definition, no defence. *Nature*, *576*(7786), 210-212. https://doi.org/10.1038/d41586-019-03759-y.

26. Tvoyi indijs'ki blaky'tni ochi bil'she ne v Scopus. [Your Indian blue eyes are no longer in Scopus]. https://www.бібліотекар.укр/2020/06/scopus.html (in Ukrainian).

27. Scopus mozhe vy'luchaty' proindeksovany'j content [Scopus can remove indexed content]. https://www.бібліотекар.укр/2019/07/scopus.html (in Ukrainian).

28. Arnet, E. (2019) The perils of publish or perish. https://blogs.iu.edu/sciu/2019/06/15/perils-publish-or-perish/

29. Lee, H. (2020) Research fraud: a long-term problem exacerbated by the clamour for research grants. *Quality in Higher Education.* 26:3. 243-261. doi: 10.1080/13538322.2020.1820126

30. Chapman, C. A., Bicca-Marques, J. C., Calvignac-Spencer, S., Fan P., Fashing Peter, J., Gogarten, J. … Chr. Stenseth N. (2019) Games academics play and their consequences: how authorship, h-index and journal impact factors are shaping the future of academia. *Proc. R. Soc.* B.28620192047. http://doi.org/10.1098/rspb.2019.2047.

31. Waaijer, C. J. F., Teelken, C., Wouters, P. F., & van der Weijden, I. C. M. (2017). Competition in Science: Links Between Publication Pressure, Grant Pressure and the Academic Job Market. *Higher Education Policy,* 31(2), 225-243. doi:10.1057/s41307-017-0051-y.

32. Mry'glod, O. I, Nazarovecz', S. A. (2019) Naukometriya ta upravlinnya naukovoyu diyal'nistyu: vkotre pro svitove ta ukrayins'ke. [Scientometrics and management of scientific activity: once again about the world and Ukrainian] Visny'k Nacional'noyi akademiyi nauk Ukrayiny' [Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine] (9), 81-94. https://doi.org/10.15407/visn2019.09.081(in Ukrainian).

33. Lau, J., Liu, J.(2020). China Moves Away From 'Publish or Perish'. https://www.insidehighered.com/news/2020/03/06/china-moves-away-publish-or-perish.

34. Qian, J., Yuan, Z., Li, J. *et al.* (2020). Science Citation Index (SCI) and scientific evaluation system in China. *Humanit Soc Sci Commun* 7, 108. URL: https://doi.org/10.1057.

35. Larsen, P. O., & von Ins, M. (2010). The rate of growth in scientific publication and the decline in coverage provided by Science Citation Index. *Scientometrics*, *84*(3), 575-603. https://doi.org/10.1007/s11192-010-0202-z.

36. Van Noorden, R. (2014). Global scientific output doubles every nine years. http://blogs.nature.com/news/2014/05/global-scientific-output-doubles-every-nine-years.html.

37. Vollmer, T. (2020). Reporting back on Publish or Perish panel discussion at Morrison Library. https://update.lib.berkeley.edu/2020/02/10/reporting-back-on-publish-or-perish-panel-discussion-at-morrison-library/.

38. Hasgall, A. (2019). How 'publish or perish' damages doctoral research. https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20191126122250602.

39. Ly'st Ministerstva osvity' i nauky' Ukrayiny' №9/624-20 (2020). https://dostup.pravda.com.ua/request/71478/response/175747/attach/3/9%20624%2020.pdf?cookie_passthrough=1 (in Ukrainian).

40. Li, Y., & Flowerdew, J., (2009). International engagement versus local commitment: Hong Kong academics in the humanities and social sciences writing for publication. *Journal of English for Academic Purposes*. 8. 279-293. 10.1016/j.jeap.2009.05.002.

41. Erfanmanesh, A., Tahira, M. & Abrizah, A.. (2017). The Publication Success of 102 Nations in Scopus and the Performance of Their Scopus-Indexed Journals. *Publishing Research Quarterly*, (33), 421-432. doi: 10.1007/s12109-017-9540-5.

42. Dyke, G. (2019). Does the early career "publish or perish" myth represent an opportunity for the publishing industry? *Learned Publishing, 32(1), 90-94.* doi:10.1002/leap.1217.

43. Van Noorden, R., & Singh Chawla, D. (2019). Hundreds of extreme self-citing scientists revealed in new database. *Nature*, *572*(7771), 578-579. https://doi.org/10.1038/d41586-019-02479-7.

44. San Francisco Declaration on Research Assessment (2012). https://sfdora.org/read/.

45. Juyal, D., Dhawan, B., & Thawani, V. (2020). Obsessional pursuit for high-impact factor. *World journal of nuclear medicine*, *19*(2), 177-178. https://doi.org/10.4103/wjnm.WJNM_95_19.

46. Nash, J. F. (May 1950). Non-Cooperative Games. *PhD thesis.* Princeton University. www.princeton.edu/mudd/news/faq/topics/Non-Cooperative_Games_Nash.pdf.

47. Milnor, J. (1998) John Nash and "A Beautiful Mind". *Notice of the American Mathematical Society*, 45(10): 1329-1332. https://www.ams.org/notices/199810/milnor.pdf.

48. Nakamoto, S. (24 May 2009). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. https://bitcoin.org/bitcoin.pdf.

49. Harvey, L. A. (2020). We need to value research quality more than quantity. *Spinal Cord* 58, 1047. https://doi.org/10.1038/s41393-020-00543-y.

50. Lee, I. (2012). Publish or perish: The myth and reality of academic publishing. *Language Teaching*, 47(02), 250–261. doi:10.1017/s0261444811000504.

51. Warren, J. (2019). How Much Do You Have to Publish to Get a Job in a Top Sociology Department? Or to Get Tenure? Trends over a Generation. *Sociological Science*, (6), 172-196. doi:10.15195/v6.a7.

52. van Dalen, H. P. (2020). How the publish-or-perish principle divides a science: the case of economists. *Scientometrics.* https://doi.org/10.1007/s11192-020-03786-x.

Received: 01/02/2021
Accepted: 18/02/2021

R. Marusenko, PhD (Law), Associate Prof.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

INDICATORS OF PUBLICATION ACTIVITY OF LEGAL SCHOLARS THROUGH THE PRISM OF LEGISLATIVE REQUIREMENTS

Legally established criteria for assessing the quality of scientific work of a scientist in Ukraine as well as the obligation to comply with them currently raise concerns of legal scholars. The purpose of the article is to analyze the legal regulation for performance evaluation of scholars, conducting legal studies, to outline the potential adverse consequences of implementing such provisions, as well as to analyze the practice of other states that have already faced similar challenges.

Based on the results of comparative analysis, the author scrutinizes types of negative consequences of the use of quantitative indicators to assess the productivity of individual scientists and research institutions in other countries and suggests possible ways to improve the situation in Ukraine. It is stated that the obligation to publish the results of scientific work in a specified number of articles in journals indexed in the scientometric databases Scopus and Web of Science Core Collection, has some negative consequences for scholars in the field of law. Foreign publishers of journals indexed in the mentioned scientometric databases have a limited interest in Ukrainian legal research of national nature. This complicates the publication of results and gives rise to some negative practices of publication in non-core journals, more expensive publishing services, the emergence of "predatory journals". The problem can be, in particular, solved by changing the restrictive interpretation of legal requirements on the need to publish scientific results indexed exclusively in the two scientometric databases. Also, the specifics of law as a field of science of predominantly national importance should be taken into account. It is proposed to expand the list of scientometric databases recognized, as well as journals that are allowed to publish scientific results of scholars in the field of Law.

Keywords: publication activity, indexation in scientometric databases, Scopus, scientometric indicators, scientist's rating.